

Першая беларуская мініяцюрная кніга выйшла ў 1833 годзе ў Мінску — “Подарок благонравным ученикам и ученицам на новый 1834 год, или Нравоучительные детские повести, служащие к образованию ума и сердца”. Фармат таго выдання — 98x33 мм. Аб’ём — 38 старонак. Кніга захоўваецца ў Публічнай бібліятэцы імя М.Е.Салтыкова-Шчадрына ў Санкт-Пецярбургу. Знаўца мініяцюрнай кнігі Беларусі вядомы кнігалюб Васіль Вільтоўскі ў свой час у артыкуле “Беларуская мінія-

выхадных даных тыраж не пазначаны. Ці істотна гэта ў дадзеным выпадку і для мініяцюрнай кнігі ўвогуле? Як мне асабіста падаецца, паказчык тыражу — усё ж важная дэталі. Асабліва — для калекцыянераў мініяцюрнай кнігі і яе будучых даследчыкаў.

Між іншым для параўнання хацелася б прывесці наступны прыклад. У 1993 годзе ў Мінску была выдадзена кніга А.Міцкевіча, А.Пушкіна “Вершы на рускай мове” (пазначана як выданне ў “Паэтычнай бібліятэцы часопіса “Гас-

У бібліятэцы мініяцюрнай кнігі

цюрная кніга” ў альманаху “Свіцязь” пісаў: “... актывісты Мінскай секцыі аматараў мініяцюрнай кнігі расшукалі ў фондах Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя У.І.Леніна дзве кніжачкі, выдадзеныя ў даваенны час. Кніга “ХХІІІ Дзяржынская раённая канферэнцыя (3—7 мая 1930 г.)” выдадзена ў Гомелі ў 1930 г. У ёй усяго 29 старонак, фармат 70х97 мм, тыраж не пазначаны. Другая міні-кніга выдадзена ў Мінску ў 1932 г. пад назвай “Ударнікам большавіцкага друку” (на беларускай мове, тыражом 3000 экз.). Яе фармат 50х68 мм, у ёй 208 старонак...” Гэта — першыя мініяцюрныя кнігі, выдадзеныя ў Беларусі ў савецкі час.

У 1970—1990-ыя гады мода айчынага кнігавыдання ў галіне стварэння “малютак” пашырылася. Амаль усе народныя пісьменнікі Беларусі былі прадстаўлены чытачу ў мініяцюрнай кнізе: Пятрусь Броўка, Якуб Колас, Янка Купала, Максім Танк, Рыгор Барадулін, Ніл Гілевіч... А ўзгадваю я пра гэта не выпадкова. У Слоніме некалькі гадоў назад пабачыла свет кніга паэта Сяргея Чыгрына “Лірыка”. Фармат — 57х77 мм. Аб’ём — 56 старонак. Літаратурна-мастацкае выданне, як пазначана ў выхадных даных, адрэдагаваў Мікола Канановіч. У якасці ілюстрацый выкарыстаны рэпрадукцыі літаграфій вядомага мастака Уладзіміра Басалыгі (сэрыя “Помнікі дойлідства Беларусі”). У

падывіна). Яшчэ адна пазнака растлумачвае характар выдання (цытую на мове арыгінала): “Кніга выканана і проработана акварелью вручную художником Энгелем Насибулиным Переплетные работы Ореста Замятина Тираж 50”. У “томіку” — болей за 20 ілюстрацый. Аб’ём — 46 старонак. Фармат — 50х50 мм. Як бачыце, выданне яшчэ больш мініяцюрнае, чым “Лірыка” Сяргея Чыгрына. Удакладненне выдавецкіх даных (характар ці прыналежнасць зборніка А.Міцкевіча і А.Пушкіна, тыраж) робіць “мінскую” кнігу падзей, нагадвае кнігалюбам пра яе вартасці з паліграфічнага пункта гледжання. Слонімскае выданне ў гэтым плане прайграе. Хаця і сам факт з’яўлення зборніка Сяргея Чыгрына “Лірыка” (на другой старонцы ёсць яшчэ наступная пазнака: “Вершы беларускага паэта пра каханне”), і змест, і макет, і канцэпцыя кнігі не могуць не прыцягваць увагу.

Такім чынам, у шэрагу кніг паэта, перакладчыка і пісьменніка-краязнаўца Сяргея Чыгрына “Лірыка”, несумненна, каштоўны набытак. Што да раней зробленага слонімскага літаратарнага, то яшчэ ў 1993 і 1999 гадах ён выдаў кнігі вершаў “Шчырая Шчара” і “Горад без цябе”. Абедзве — у Слоніме. Сяргей Чыгрын — аўтар краязнаўчых кніг “Янка Купала і Слонімсчына” (1993), “Родам са Слонімсчыны” (2003), “Пакліканыя на родны парог” (2005), “Чамяры і чамяроўцы” (2006), “У пошуках слоніmsкіх скарбаў” (2007).

Але вернемся да кнігі А.Міцкевіча і А.Пушкіна. У зборніку змешчаны 2 вершы класіка польскай літаратуры — “Ваявода” і “Будрыс і яго сыны” (пераклад А.С.Пушкіна), верш рускага генія “Успамін” (гэты твор перакладаў на польскую мову А.Міцкевіч), а таксама пушкінскае прысвячэнне Адаму Міцкевічу “Ён між намі жыў”. Падараванае чытачу бібліятэкай часопіса “Гаспадыня” выданне з’яўляецца сапраўдным рарытэтам, хаця і няшмат гадоў прайшло з часу яго з’яўлення на свет.

А збіральніцтва мініяцюрнай кнігі — своеасаблівы паказчык культуры кніжніка. Варта заўважыць, што ў часы большай увагі да кнігі, стварэння прыватных кнігазбораў, многія кнігалюбы лічылі за гонар мець у сваіх бібліятэках кнігі-“малюткі”.

Прагноз надвор’я

Папярэджанне аб неспрыяльных метэаралагічных з’явах!

У чацвер, 29 ліпеня, ноччу па паўночна-ўсходняй палове рэспублікі чакаюцца навальніцы, пры навальніцах шквалістае ўзмацненне ветру да 15—22 м/с, па паўночна-ўсходняй палове месцамі да 24 м/с, у асобных раёнах моцныя ліўні.

Сёння днём па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор’е. На большай частцы тэрыторыі кароткачасовыя дажджы. Месцамі па рэспубліцы навальніцы. Вецер паўднёвы 5—10 м/с, парывы да 14 м/с. Тэмпература паветра +20 — +27°C.

У наступныя двое сутак па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць.

30.07 пераважна без ападкаў, толькі ноччу месцамі па Віцебскай вобласці кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Вецер паўднёвай чвэрці 3—8 м/с, пры навальніцах парывы да 14 м/с. Тэмпература паветра ноччу +12 — +17°C, днём +23 — +29°C, у паўднёвых раёнах +30 — +33°C.

31.07 пераважна без ападкаў, толькі днём у паўночна-заходніх раёнах кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Вецер паўднёвай чвэрці 3—8 м/с, пры навальніцах парывы да 14 м/с. Тэмпература паветра ноччу +12 — +17°C, днём +23 — +29°C, па паўднёва-ўсходняй палове +30 — +33°C.

Рэспубліканскі гідраметэацэнтр.

Кастусь ЛАДУЦКА.